

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 2, LT-01511 Vilnius, tel.: (8 5) 236 2444, (8 5) 236 2400,

faks. (8 5) 231 3090, el. p. urm@urm.lt, <http://www.urm.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188613242

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-02-10 Nr. **(7.2.16)3-608**

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (toliau – Užsienio reikalų ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos ambasados Australijoje įsteigimo“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – nuo 2020 m. liepos 1 d. įsteigti Lietuvos Respublikos ambasadą Australijoje. Jis parengtas atsižvelgiant į poreikį optimizuoti Lietuvos diplomatinį atstovavimą ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano V prioriteto „Saugi valstybė“ 5 krypties „Valstybės interesų įgyvendinimo tarptautinėje bendruomenėje užtikrinimas“ 14 punktu „Lietuvos Respublikos diplomatinio atstovavimo tinklo peržiūra ir efektyvumo didinimas“.

Šiuo metu Lietuvai Australijoje yra atstovaujama iš Lietuvos Respublikos ambasados Japonijoje. Lietuvos Respublikos ambasada Japonijoje yra akredituota Filipinų Respublikai, Australijai, Naujajai Zelandijai, Singapūro Respublikai, Indonezijos Respublikai, Malaizijai, Pietryčių Azijos Tautų Asociacijai, Azijos ir Europos fondui, todėl turi ribotas galimybes dirbti su Australija nerezidavimo sąlygomis. Ambasada Australijoje galėtų būti akredituota Naujajai Zelandijai, Malaizijai, Singapūrai, Indonezijai ir Džakartoje esančiam ASEAN sekretoriui.

Užsienio reikalų ministerija siūlo įsteigti Lietuvos Respublikos ambasadą Australijos sostinėje Kanberoje, nes ji reikalinga tolesniam Lietuvos Respublikos interesų gynimui, politiniams kontaktams, ryšiams su diaspora, verslo ryšių plėtojimui ir konsulinių paslaugų Lietuvos ir užsienio valstybių piliečiams teikimui Australijoje ir Ramiojo vandenyno regione.

Australija – vienintelė šalis Indijos-Ramiojo vandenyno regione, kurioje gyvena gausi ir gilias tradicijas turinti lietuvių bendruomenė (toliau – ALB), į kurią įsilieja ir jaunosios kartos Lietuvos piliečiai. ALB jau ne kartą kreipėsi į Lietuvos valstybės vadovus prašydama įsteigti Lietuvos atstovybę, kad galėtų išlaikyti glaudų ryšį su Lietuva ir efektyviau prisidėti prie Lietuvos interesų realizavimo. Sprendimo dėl ambasados steigimo atidėjimas sukeltų lietuvių Australijoje nusivylimą. Pažymėtina kad daug mažesnę diasporą turinti Estija savo ambasadą Kanberoje įsteigė 2015 metais.

Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje didėja konsulinių paslaugų poreikis. Kasmet vykstančių išvažiuojamųjų konsulinių misijų metu aptarnauti visų pageidaujančių ne visada įmanoma, nors pastaraisiais metais padėti siunčiamas ir konsulinis pareigūnas iš Užsienio reikalų ministerijos.

Per misijas 2016 m. buvo priimta 150 pareiškėjų, 2017 m. – 185, 2018 m. – beveik 300. Neturint diplomatinės atstovybės, papildomų išlaidų ir darbo sąnaudų taip pat reikalauja ir Lietuvos Respublikos Prezidento, Seimo ir Europos Parlamento rinkimų organizavimas šiose šalyse. 2019 m. Respublikos Prezidento rinkimų organizavimo problemos dar kartą parodė poreikį turėti atstovybę Australijoje – juose balsavo beveik 600 piliečių (beveik tiek, kiek Italijos Respublikoje).

Australija – viena iš nedaugelio demokratių valstybių regione – vaidina svarbų vaidmenį užtikrinant bendrus interesus šalių, kurias jungia bendros vakarietiškos demokratijos, laisvosios rinkos, įstatymo viršenybės, žmogaus teisių ir laisvių vertybės. Šiuo požiūriu Australija yra artima Lietuvos politinė sąjungininkė, jos vertybinės pozicijos daugumoje tarptautinių forumų yra labai artimos Lietuvai. Po Rusijos agresijos Kryme Australija prisijungė prie tarptautinių sankcijų Rusijai, nepaisydama ekonominės žalos.

Dėl kintančios saugumo situacijos Rytų Azijoje reikia bendrų pastangų taikai ir stabilumui Ramiojo vandenyno regione užtikrinti. Pažymėtinas kylantis Australijos regioninis vaidmuo saugumo srityje, kovojant su didėjančiomis grėsmėmis (situacija Pietų Kinijos jūroje, ISIS plėtimasis į Aziją, prekyba žmonėmis, kibernetinis saugumas). Australija yra viena iš strateginių JAV partnerių regione (paminėtinas „5-ųjų akių susitarimas“ dėl keitimosi slapta žvalgybine informacija tarp JAV, JK, Kanados, Australijos ir N. Zelandijos). JAV prezidentas D. Trumpas siekia sutvirtinti bendradarbiavimą „The Quad“ formatu (JAV, Australija, Indija, Japonija). Tiesiogiai Australijoje dirbantys Lietuvos diplomatai turėtų daugiau galimybių disponuoti reikiama informacija apie Kinijos ir Rusijos pastangas didinti savo įtaką regione ir prireikus atitinkamai reaguoti ir užtikrinti bendraminčių partnerių paramą.

Visiškai neišnaudojamas ekonominių ir prekybos ryšių su Australija potencialas. Australija yra viena turtingiausių ir ekonomiškai stabiliausių valstybių, turtinga gamtinių išteklių, G20 ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) narė. Ji yra tarp 10 pasaulio šalių, kurioms tarptautinių kreditų reitingo agentūros yra suteikusios AAA kredito reitingą. Australijos ekonomika yra viena stipriausių ir stabiliausių pasaulyje, kuri nesustodama auga jau 28-erius metus. 2018 m. pagal bendrąjį vidaus produktą vienam gyventojui yra pirmaujanti šalis. Pažymėtina, kad 2018 metais Australija buvo ketvirta pagal dydį ekonomika Pietryčių Azijos regione ir 13-a pagal ekonomikos dydį pasaulyje. Australija yra pirmaujanti valstybė pasaulyje pagal daugelį rodiklių: Žmogaus socialinės raidos indeksas (HDI) – 6 vieta, Verslui palanki aplinka (Doing business) – 14 vieta, Korupcijos suvokimo indeksas – 13 vieta, Globalaus konkurencingumo indeksas – 16 vieta.

Lietuvos eksportas į Australiją 2018 m. siekė 61,6 mln. eurų. Palyginimui, nuo 2015 metais įsteigtos Estijos ambasados veiklos pradžios pastebimas nuoseklus jos eksporto į Australiją didėjimas: 2016 m. – 32,6 mln. eurų, 2017 m. – 42,6 mln. eurų, 2018 m. – 70,4 mln. eurų.

Lietuvai įstojus į EBPO, atsiveria daugiau galimybių bendradarbiauti. Europos Sąjunga (ES) yra svarbi Australijos prekybos partnerė, pirmauja pagal eksportą paslaugų sektoriuje. 2018 m. pradėtos ES ir Australijos derybos dėl Laisvosios prekybos sutarties (FTA). Ieškant naujų Lietuvos eksporto rinkų, Australija gali tapti perspektyvia ekonominio bendradarbiavimo partnere ir „vartais“ į Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN) šalis, su kuriomis ji turi išplėtotą prekybą. Patikimos ir ekonomiškai pajėgios Australijos investicijų pritraukimas taip pat būtų viena iš reikšmingų ambasados veiklos sričių (pvz., Lenkija neseniai pritraukė Australijos ir Singapūro investicijas į Gdanską uostą).

Dėl informacijos stokos Lietuvos verslas menkai žino apie verslo su Australija galimybes ir nišas, nors, pvz., mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų sektoriaus atstovai įvardija

Australiją ir Naująją Zelandiją kaip patrauklias šalis bendradarbiauti. Tiesiogiai Australijoje dirbantys diplomatai padėtų megzti ryšius su mokslo ir tyrimų įstaigomis, skatinti akademinius ir studentų mainus, populiarinti turizmą Lietuvoje. Lietuvos aukštosios mokyklos siekia pritraukti studentus iš Pietryčių Azijos į mokamas studijas Lietuvoje, tačiau be diplomatinės atstovybės labai sudėtinga ne tik pritraukti studentus, bet ir tvarkyti jų dokumentus.

Paminėtinos WHS (*Working Holiday Scheme*) sutartys su Naująja Zelandija (sutartis įsigaliojo) ir Australija (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtas projektas jau pateiktas Australijai svarstyti). Remiantis Australijos garbės konsulo Lietuvoje informacija bei visuomenės informavimo priemonėse pasikartojančiais viešais jaunimo prašymais, matyti aiškus Lietuvos jaunimo susidomėjimas šiomis programomis. Dėl padažnėjusių žmonių tarpusavio ryšių (švietimo, mokslo, kultūriniai mainai) prireiks ir daugiau konsulinių paslaugų.

Ambasadų Australijoje iš Europos Sąjungos valstybių neturi tik Liuksemburgas (tradiciskai atstovauja Nyderlandai), Latvija (planuoja steigti) ir Lietuva.

Nutarimo projektas įgyvendina Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, V skyriaus ketvirtą skirsnį „Veiksminga užsienio politika“ nuostatas.

2018 m. birželio 12 d. pasitarime pas Ministrą Pirmininką (dalyvavo Ministras Pirmininkas S. Skvernelis, finansų ministras V. Šapoka ir užsienio reikalų ministras L. Linkevičius), svarstant 2019-2021 m. siekiamus rezultatus ir valstybės biudžeto asignavimų limitus užsienio reikalų ministro valdymo srityse, buvo pritarta pasiūlymui dėl papildomo finansavimo skyrimo iš pokyčio krepšelio strateginiams projektams įgyvendinti, tame tarpe ir dėl papildomo finansavimo skyrimo 2020 m. diplomatinei atstovybei Australijoje (Pasitarimo pas Ministrą Pirmininką 2018 m. birželio 12 d. protokolo Nr. 6 2.1.2 punktas).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 1 dalimi, klausimas dėl ambasados Australijoje įsteigimo 2019 m. rugsėjo 18 d. svarstytas Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komitete. Jame buvo pritarta ambasados įsteigimui.

Ambasada atidaryti 2020 m. planuojama skirti 845 tūkst. eurų iš *einamųjų ministerijos asignavimų*. Lėšų poreikis 2021 m. ir 2022 m. sudarys po 981 tūkst. eurų. Planuojama, kad ambasadoje dirbtų 6 darbuotojai (2 diplomatai, 1 valstybės tarnautojas, 3 darbuotojai pagal darbo sutartis).

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų, nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Nutarimo projekto įgyvendinimui nereikės priimti naujų teisės aktų ar keisti galiojančių teisės aktų.

Nutarimo projekte nėra naujų sąvokų ir jas apibūdinančių terminų.

Su visuomene konsultuojamasi nutarimo projektą paskelbus Teisės aktų informacinėje sistemoje, kitų derinimo su visuomene būdų nenumatoma.

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma nerengiama, vadovaujantis numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 36 punktu, numatančiu galimybę projektų poveikio vertinimo

rezultatų išvadas pateikti pačiame projektų teikime. Priėmus nutarimo projektą, neigiamas poveikis nenumatomas.

Nutarimo projektą parengė Užsienio reikalų ministerijos Lotynų Amerikos, Afrikos, Azijos ir Okeanijos departamento (departamento direktorė Diana Mickevičienė, tel. 8 5 2362536, el. p. diana.mickeviciene@urm.lt) Lotynų Amerikos, Azijos ir Okeanijos skyrius (skyriaus vedėja Irena Skullerud, tel. 8 5 2362937, el. p. irena.skullerud@urm.lt ir trečiasis sekretorius Valdas Šakalys, tel. 8 5 2362428, el. p. valdas.sakalys@urm.lt).

PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos ambasados Australijoje įsteigimo“ projektas, 1 lapas.

Linas Linkevičius

Užsienio reikalų ministras

V. Šakalys, tel. 8 5 2362428, el. p. valdas.sakalys@urm.lt